

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької та романської філології

**ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЛОВОТВОРЕННЯ У МОВІ СУЧАСНОЇ
ФРАНЦУЗЬКОЇ МОЛОДІ ТА МЕТОДИ ОПАНУВАННЯ
МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ НА ЕТАПІ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 471 групи
Спеціальності: 014.02 Середня освіта (Мова і
література французька, англійська)
Освітньо-професійної програми:
Середня освіта (Мова і література французька)
Сатовська Валерія Максимівна
Керівник: канд.філ.наук,ст.викл. Єрмоленко І.І
Рецензент: канд.філ.наук, доц. Гізер В.В

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОВНИХ ЗМІН У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ	5
1.1. Загальна характеристика та основні способи словотворення у французькій мові.....	5
1.2. Роль метафори в збагаченні словникового складу сучасної французької мови	9
1.3. Внесок метонімії до словникового складу сучасної французької мови	11
1.4. Засоби масової інформації як фактор поширення елементів молодіжної мови	14
РОЗДІЛ 2. СЛОВОТВОРЕННЯ У МОВІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОЛОДІ	16
2.1. Поява арго, верлана як основних принципів кодування мови французької молоді.....	16
2.2. «Veul» і «Yaourt» як способи кодування у спілкуванні франкомовних людей	19
2.3. Телескопія, абрєвіація як засоби утворення нових слів.....	22
2.4. Гра слів (каламбур) – основний засіб створення комічного в мові молоді.....	25
2.5. Вживання іншомовних запозичень у французькому соціолекті..	29
2.6. Методика вивчення лексики сучасної французької молоді та методи її опанування	33
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ	46
Додаток А.....	47
Додаток Б	48
Додаток В.....	49
Додаток Г	50

ВСТУП

У сучасній лінгвістиці французьку мову розглядають як складну динамічну систему, яка знаходиться в постійному русі, удосконалюється, має своє минуле, сьогодення і майбутнє. Розвиток мови значною мірою зумовлений розвитком її словотвірної системи, становленням нових словотвірних моделей, зміною наявних, збільшенням або зменшенням їхньої продуктивності та багатьма іншими чинниками словотвірного процесу.

Процес утворення нових слів віддзеркалює в мові потреби суспільства у вираженні нових понять, які є своєрідним продуктом розвитку науки, техніки, культури, суспільних відносин тощо. Одним з головних таких продуктів є мова молоді.

Мова французької молоді – складова частина цікавої та складної проблеми соціальної суперечності – також є одним із основних засобів поповнення словників як нормативної, так і ненормативної лексики. Упродовж останніх десятиліть вона привертала пильну увагу як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: Ж.Дюбуа, А.Доза, Ш. Баллі, З.Н.Левіт, І.А.Цибова, С.В.Райлян, Е.А.Халіфман, О.В.Раєвська, М.Д.Степанова.

Незважаючи на значну кількість праць присвячених цій проблемі, вона завжди залишається у фокусі уваги сучасних лінгвістів, що свідчить про **актуальність** вибору теми.

Метою дослідження є вивчення словотвору французької мови на сучасному етапі розвитку.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- охарактеризувати основні поняття словотворення;
- розібрати процеси семантичних змін у сучасній лексиці;
- визначити вплив метафоризації на творення інновацій;

- дослідити появу основних принципів кодування мови французів;
- розглянути неологічну активність афіксації, аббревіації, телескопії;
- осягнути методикку опанування молодіжної лексики.

Об'єктом дослідження є тенденції в утворенні нових слів у мові сучасної французької молоді.

Предмет дослідження – способи словотворення сучасної французької мови.

Матеріалом дослідження слугують періодичні видання французької преси: молодіжні журнали «Phosphore», «C'est facile», «LCF», «Окарі», газети «Le Monde», «L'Humanité». Фільми: Клод Зіді «Les Ripoux», «La Haine» Матьє Кассовіца. Тексти пісень гуртів «Spice Girls», «Zouk Machine», John Scatman.

Вибір методів дослідження зумовлений метою та завданнями роботи: метод контекстуального аналізу, спостереження словотвірних змін лексики французької мови, порівняння слів молоді та старшого покоління.

Практичне значення роботи визначається у тому, що результати й висновки дослідження можна використовувати при підготовці до занять з усної та письмової практики французької мови, лексикології, стилістики, інтерпретації текстів, при написанні курсових робіт та рефератів.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Перший розділ присвячений опису та аналізу семантичного розвитку французької лексики, визначає роль та внесок метафори, метонімії до словникового складу. Другий розділ виділяє основні способи словотворення серед молоді Франції та методи опанування молодіжної лексики. У висновках формулюються

основні результати проведеного дослідження. Список використаних джерел налічує 41 позицію.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОВНИХ ЗМІН У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

1.1. Загальна характеристика та основні способи словотворення у французькій мові

Термін «словотвір» має два основних значення, які потрібно чітко відрізняти. В першому значенні він використовується для вираження постійного процесу творення нових слів у мові. В другому значенні «словотвір» означає розділ науки, яка займається вивченням процесу творення нових лексичних одиниць [2, с.8].

Залежно від рівня системи мови, до якого відносяться словотворчі засоби, розрізняють три основних типи словотворення: фонетичний (або ще як трактують терміном «ономатопея» – результат звуконаслідування, наприклад, дієслова типу *coasser* – квакати, *miauleur* – някати, *pousser des cocoricos* – кукурікати), морфологічний, семантичний. Морфологічне і семантичне словотворення є найбільш важливими засобами утворення нових слів.

Фонетичний словотвір служить не тільки для звуконаслідування, але й для створення вигуків, тобто слів, що виражають різні емоційні стани (*chut* – тсс!, тиша).

При семантичному словотворенні форма слова не змінюється, змінюються лише його значення або функція, наприклад, *voler* – літати, *voler* – красти [27, с.116].

Серед семантичних способів еволюції слів у французькій мові виділяють такі їх різновиди як метонімія, метафора і синоніми:

метонімія: *boire sa mort* – пити його смерть;

метафора: *le cerveau bouillonne* – кипить мозок, *des albums truffés* – альбом з хітами;

синонімія: *défouler* – *se détendre* – розслабитися, випустити пар, *flemme* – *paresse* – лінь.

Морфологічний словотвір передбачає створення нових слів шляхом зміни форми вже існуючих за допомогою різних формальних засобів, за певними словотворчими моделям, наприклад, *cendre* (попіл) – *cendrier* (попільничка); *porte* (двері) + *parole* (слова) = *porte-parole* – представник [11, с.57].

Французькі слова утворюються за допомогою деривації (суфіксація, префіксація), аббревіації, скорочень, конверсії, запозичень, тощо.

Деривація (*la dérivation*) – це процес утворення лексичних одиниць шляхом додавання афіксів до основи. Афікс може бути суфіксом або префіксом, наприклад *spontanéité* (спонтанність) є похідним від *spontané* (спонтанний). В цьому випадку додається суфікс *té*, який вказує на стан, процес [11, с.60].

Також розрізняють такі типи деривації як:

1) Регресивна. Вона утворюється за допомогою суфіксів: *agresser* – *aggression* – *agresseur*;

2) *La dérivation impropre* (безафіксальна деривація) – здійснюється шляхом зміни граматичної категорії без зміни форми: *sauf* (прикметник – цілий, неушкоджений), *sauf* (прийменник – крім, хіба що). На сьогоднішній день термін *la dérivation impropre* ототожнюють з конверсією (*la conversion*) [11, с.61].

Отже, ми виявили суфікси, які активно використовуються у процесі утворення нових лексичних одиниць.

Суфікс - **age** утворює нові слова від дієслів і майже не приєднується до іменників. Цей суфікс служить для утворення іменників, що позначають дію або її результат, наприклад, *bavarder* (базікати) + *age* =

bavardage (балачки), *arracher* (виривати) + *age* = *arrachage* (витяг, видалення) [11, с.63].

Суфікс – **ment** також утворює нові лексичні одиниці від дієслів, служить для утворення абстрактних прислівників, що позначають дію або її результат. Наприклад, *changement* (зміна), *gaiement* (весело), *profondément* (глибоко) [11, с.64].

Потрібно зауважити, що є випадки, коли похідні на - ment і - age є абсолютними синонімами, наприклад: *décapage* – *décapement* (очищення). У подібних випадках одна з пари слів зникає, але найчастіше відбувається диференціація значення похідних слів, наприклад, *abattage* – *abattement*; *abattage* – операція, пов'язана з дією (забій худоби); *abattement* – моральний стан (занепад сил) [11, с.65].

Префіксація – є ще одним з провідних способів словотвірної системи французької мови. Виділяють дві семантичні групи найбільш продуктивних префіксів у сучасній французькій мові. До першої групи належать префікси інтенсивності: *super-*, *ultra-*, *archi-*, *extra-*, *sur-*, які виражають найвищий ступінь чого-небудь.

Відтак, розглянемо ці префікси: *superproduction* – блокбастер, *supermarché* – супермаркет, *superchampion* – неодноразовий переможець; *ultramoderne* – надсучасний, *ultrasensible* – надчутливий, *ultrason* – ультразвук; *archimillionnaire* – архіміліонер, *archiplein* – переповнений; *extrafort* – надміцний, *extraordinairement* – незвичайно; *surproduction* – перевиробництво, *surréalisme* – сюрреалізм, *surprix* – підвищена ціна [11, с.67].

Другою семантичною групою префіксів є префікси негативно-привативного значення. Наприклад, префікс *dé-* (*des-*) приєднується до дієслів: *brancher* (включати) – *débrancher* (вимикати); *charger* навантажувати – *décharger* (розвантажувати); *boutonner* (застібати гудзики) – *déboutonner* (розстібати гудзики); *paraître* (з'являтися) – *disparaître* (зникати). Те ж саме можна сказати і про прийменникові

префікси *in-*, *anti -*, *non -*. Слововірне значення цих префіксів визначене, однозначне і, «граматичне», що заважає похідним і вищезгаданими префіксами стати стійкими одиницями мови. Тому в словнику налічується небагато слів на *anti -* і *non -*. Наприклад: *fasciste* (фашист) – *antifasciste* (антифашист); *chambre* (кімната) – *antichambre* (передня); *belligérant* (войовничий) – *non-belligérant* (той, що не бере участь у війні), *aggression* (агресія, напад) – *non-agression* (ненапад) [11, с.69].

Будь-яка мова прагне до економії у виразі, і в словотворенні ця тенденція особливо проявляється в абрєвіації – скорочення слів (*métro*, *cinéma*) і словосполучень: *BD* (*bande dessinée* – комікс, мультфільм). У абрєвіатурах інформація передається меншим числом звуків або букв, ніж у словосполученнях. Це найновіший спосіб словотвору з усіх існуючих, що зазнав великого розвитку в ХХ столітті. Існують два різних типи скорочень: графічні, вжиті тільки на письмі, і лексичні абрєвіатури, оскільки тільки вони є новими словами. Більш детально ми розглянемо абрєвіацію в пункті 2.3.

Скорочення – це форми слів, які охоплюють важливі прошарки лексики і утворюються різними способами. Основна мета скорочень – економія мовленнєвих зусиль. Скороченню піддаються як окремі слова, так і словосполучення: *prof* (*professeur* – професор), *sana* (*sanatorium* – санаторій), *télé* (*télévision* – телебачення), *labo* (*laboratoire* – лабораторія), *pseudo* (*pseudonym* – псевдонім), *c.-à-d.* (*c'est-à-dire* – тобто) [14, с.92].

У французькій молодіжній лексиці за останні десятиліття зафіксовано інтенсивне проникнення слів з англійського та американського сленгу. Наприклад: «*Ce qui plait aux stars et aux fans, c'est qu'Ed Sheeran reste simple, dans sa vie quotidienne comme dans ses chansons*». В цьому реченні англїцизм *stars* (від *star* – зірка), *fans* (від *fans* – фанати, шанувальники). «*Le statut spoiler*». Англїцизм *spoiler* (від *to spoil* – псувати, заважати; *spoiler* – перешкода) означає «спойлер»,

«передчасно розкрита важлива сюжетна інформація, яка руйнує задуману авторами інтригу, не дає її пережити самотійно і, отже, позбавляє читача, глядача деякої частини задоволення від цього сюжету, ніж псує враження від нього» [30, с.35].

Таким чином можна підвести підсумок, що на формування словотворення французької мови впливають деривація, аббревіація, різноманітні скорочення, конверсія, запозичення, тощо.

1.2. Роль метафори в збагаченні словникового складу сучасної французької мови

Метафора – один із основних тропів поетичного мовлення. З грецької мови це слово перекладається як «перенесення». Метафора означає розкриття сутності одного предмета чи явища через особливості іншого за допомогою сполучників як, мов, наче, ніби. В її основі лежить порівняння. Метафора сягає своїм корінням ще Біблії, там її вживання переважає. Наприклад, Ісус використав метафору, коли сказав своїм послідовникам: «Ви – сіль землі» (Мт 5:13). Тут об'єкт порівняння – «ви», тобто Ісусові послідовники, образ – «сіль», спільна ознака – властивість солі зберігати від псування. Тобто, так само як сіль зберігала від зіпсуття, учні, навчаючи того, що наказав Ісус, могли допомогти людям зберігати моральну чистоту.

Арістотель у своїй «Поетиці» вже вказував на метафору як на один з основних засобів художньої виразності мови. Слідом за ним багато античних авторів використовували та теоретизували метафору. Далі метафора вживалася в творіннях великих французьких письменників, наприклад, В.Гюго порівнював революцію з океаном («*O, Révolutions, les ondes...*»). Також метафора посідає провідне місце в назвах творів,

наприклад, «La peste» («Чума») А. Камю, «Le Rouge et le Noir» («Червоне і Чорне») Стендаля [5].

Метафоризація була характерною для для всіх періодів розвитку французької мови. Наприклад, в народній латині слово *testa* (*tête*), спочатку означало «горщик», витіснило класичне *caput* «голова», етимологічне латинське *tibia* (*tige*) «гомілкова кістка» набуло значення «стебло». У давньофранцузької мови з'явилися слова *prunelle* «зіниця» і *moineau* «горобець». Перше отримало своє значення за подібністю з дрібною сливою (*prune* + *elle*), друге – за схожістю оперення виробів одягу, який в той час носили ченці.

Численні метафори прийшли в загальнонародну мову зі спеціальних мов. Наприклад, з морської лексики прийшли слова *aborder* – на абордаж, тобто почати щось робити, *échouer* – сісти на мілину тобто потерпіти невдачу. Мова мисливців дала слова *ameuter* – зібрати собак в зграю, тобто збирати натовп, *dépister* – вистежувати – виявити. Різні ігри привнесли такі лексичні одиниці як *échec* – шах королю – зазнати невдачі.

Метафоризація часто використовувалася при створенні наукової термінології. Наприклад, слова *cou* (шия) і *tête* (голова) стали вживатися в анатомії для позначення різних органів: *cou-de-pied* – підйом ноги, *tête du coeur* – верхівка серця, *tête du fémur* – голівка стегнової кістки.

З іншого боку, наукові терміни, завдяки метафоричному вживанню, проникли в народну літературну мову. Так, в кінці XVIII століття Академія зареєструвала, як загальноновживані слова, багато наукових термінів, наприклад: *cadre*, *chantier*, *concentrer*, *décomposer*, *dissonance*, *épidémie*, *foyer*, *mouvement*, *prononcé*, *réfléchir*, *tendance* та ін. [24, с. 1481].

А вже в XXI столітті метафора проникла і в мову молоді. Так, наприклад можна почути метафори слова ледарювати в спілкуванні

молодих людей: *se faire du lard* – стати шматком сала, *être bouffi de graisse* – наливатися жиром, *attendre que les alouettes tombent toutes rôties* – відкривши рот, чекати, коли в нього впадуть смажені жайворонки. Високу дівчину називають *une longue perche* – довга жердина (здоровило). Про несмачну каву говорять *un jus des chaussettes* – помії.

А якщо вони хочуть ласкаво назвати свою(ого) дівчину, хлопця, молодь вживає таку метафору: *un petit chou* – серденько, любий(а). Якщо перекласти окремо ці слова то виходить, що *petit* – маленька, *chou* – капуста.

Всім відомо, що найсмачніша кухня це французька. І в метафорах не обійшлося без неї. Молодь може називати частини тіла використовуючи слова характерні для їжі: *boite a camembert, boite a fromage* (коробка з-під камамберу або сиру) – рот, *boudin* (кров'яна ковбаса) – шлунок, *brioche* (здобна булочка) – пузо або голова.

Зовнішність людини може бути описана такими метафорами: *cheveux poivre et set* (волосся кольору перцю і солі) – з сивиною, *boudin* (кров'яна ковбаса) – повна дівчина, *quart de brie* (четвертинка сиру бри) – великий ніс.

Абстрактні поняття: *bouillie pour les chats* (каша для котів) – нісенітниця, плутанина, *c'est fort de cafe* (це занадто міцна кава) – виходить за межі [21, с.28].

Отже, метафора – це художній засіб, який полягає у перенесенні ознак одного предмета чи явища на інший на основі їхньої схожості. Через метафоричне значення слів і словосполучень посилюється видимість і наочність зображуваного, передається неповторність, індивідуальність предметів або явищ.

1.3. Внесок метонімії до словникового складу сучасної французької мови

Термін метонімія, що широко використовується в лінгвістиці, походить від грецького слова «мета» – зміна і від слова «оміна» – іменник. Метонімія здавна розглядалася не лише як одна з форм смислової еволюції, але і як дуже ефективний засіб вираження. Метонімія постає у кількох різноманітних аспектах. Вона використовується у пресі, у повсякденній мові молоді та рідше в естетичній сфері. Як і метафора, вона базується на об'єднанні двох явищ, предметів, в певних випадках може служити джерелом для утворення нових слів. Однак, метонімія відрізняється від метафори тим, що поняття, ідеї, які вона виражає, мають співвідношення суміжності (*contiguité*), а не подібності (*ressemblance*).

Основою метонімії можуть служити просторові, подієві, синтагматичні, логічні відносини між різними категоріями, які належать дійсності та її відображенню в людській свідомості, закріпленому значеннями слів, – між предметами, особами, діями, процесами, явищами, соціальними подіями, місцем, часом тощо. Метонімія може переносити назву з одного предмета на інший, якщо вживається:

1) абстрактне поняття замість конкретного: *La jeunesse s'amuse*. Молодь розважається. Під словом молодь розуміється, що це молоді люди (*les jeunes gens*);

2) заміна цілого частиною: *La maison dormait*. Будинок спав. Сама будівля не може спати, тут маються на увазі люди, які там знаходяться;

3) однини замість множини: *Le soldat français est prêt à mourir pour la liberté*. Французький солдат готовий померти за свободу. Адже коли починається війна не один солдат б'ється за свою батьківщину, а майже весь народ;

4) ємність для вмісту: *Boire un verre*. Випити келих, стакан. Неможливо випити склянку, в цьому реченні упущено слово рідини, яку ми п'ємо, наприклад, чай, вода, кава;

5) матеріал для виготовленого об'єкта: *caoutchouc* (еластична і водонепроникна речовина).

Метонімії утворюють дві групи:

1) нейтральні метонімії

2) афективні метонімії (які можуть бути традиційними) [8, с. 37].

Нейтральні метонімії використовуються в повсякденному житті, в пресі та естетичній сфері. Нейтральна метонімія не виражає ніякої виразності в стилі, але це може зробити її більш лаконічною, більш опрацьованою. Молодь використовує нейтральні метонімії в повсякденному житті, не усвідомлюючи цього. Наприклад, *prenez une tasse* (візьміть чашку кави), *qu'est-ce qui ne va pas avec toi? – La tête*. (Що с тобою не так? – Голова.), *hé!, toi, Bim blanc, oreille noir, viens ici*. (Агов, ти, білий Бім, чорне вухо, йди сюди) [5].

Афективна метонімія має більш конкретне значення, ніж метафора. Вона виявляє типові риси людини (зовнішність) та особливості вбрання.

Ось деякі випадки використання метонімії з афективною цінністю: *un fourmillement de redingotes* – рій сюртуків, але замість того, щоб сказати: люди, які одягнені у фраки, Еміль Золя використовує лише одне слово *redingotes*. *le chapeau avançait lentement* – капелюх повільно просувався, *ce dos courbé me poursuivait...* – ця зігнута спина переслідувала мене... [8, с.38].

Найбільш характерний для французької мови вид метонімії – це синекдоха (*synecdoque*). Вона позначає ціле через його частину. Якщо мова йде не про одухотвореність предмету, то використовується його частина або деталь, а якщо мова йде про істоту, тоді використовується його частина тіла, особливості одягу, вигляду, здатності тощо (*une fine lame* – тонке лезо, тобто предмет передає здатність чоловіка, про якого

кажуть, що він відмінний фехтувальник). Також за ознаками окремих частин, називаються групи людей або предметів, їхні прізвиська, діяльність, наприклад, *Chaperon rouge* – Червона шапочка [17].

Отже, метонімія стала настільки звичним способом вираження для французів, що вони навіть не помічають, коли її вживають. Метонімія стала основою цілого ряду конструкцій, розділяючи ознаки предмета і дії, даючи важливий спосіб конкретизації засобів вираження.

1.4. Засоби масової інформації як фактор поширення елементів молодіжної мови

Засоби масової інформації (ЗМІ) – невід'ємна частина сучасного суспільства. Це сукупність органів публічної передачі інформації за допомогою технічних засобів. До них відносять: газети («Le Monde», «La Tribune»), журнали («L'Officiel», «Elle»), телевізійні канали (Gulli, France4). У ХХ ст. до цих засобів приєднуються фільми, музика, соціальні мережі (де зареєстрованих користувачів більше, ніж населення багатьох країн) та з'являється термін «нові змі» [29, с.7].

Для молоді продовжують бути актуальними такі журнали: «C'est facile», який залучає до вивчення французької мови через світ моди, музики і кіно. Дієслова, іменники, прикметники знаходяться в коротеньких статтях, іграх і коміксах, які запам'ятовуються дуже легко, завдяки ілюстративному словнику в середині журналу. Також там міститися статті країнознавчого характеру, статті на тему музики, кіно і багато іншого цікавого та корисного. Журнали «Окарі», «Môme» представлені у вигляді ілюстративного словника і коміксів. Великі і яскраві фотографії, а також статті країнознавчого характеру занурюють в середовище, що вивчається і дозволяють отримати не тільки

граматичні навички, але також зрозуміти культуру і менталітет носіїв. Див. додатки В, Г.

Дуже цікавим і пізнавальним для молоді є журнал «LCF». Статті цього журналу призначені для людей з різним мовним рівнем: від побутового до високого, літературного. Див.додаток Б. Розмаїття тем рясніє в цьому виданні. Тут можна дізнатися все що стосується подорожей, інноваційних технологій (з правильно підбраною лексикою), культури, моди, кухні, музики і багато іншого. Також, представлені випуски журналу з приводу вивчення французької мови, які ідеально підходять для самостійної роботи, всі тексти адаптовані до проміжного рівня мови (B1/B2), кожна стаття містить лексикон для пояснення складних слів. До кожного випуску додається аудіо 8 статей за номер, які читають люди з різними акцентами [16].

Серед відомих соціальних мереж у Франції залишаються: Facebook, Instagram, Viber де молодь спілкується на вільні теми, вони висловлюють свою думку, стежать за світовими новинами. Серед їх спілкування можна побачити знайомий нам верлан, багато скорочень, аббревіатури.

Але багато хто воліє вдосконалити свою мову, тому часто молодь використовує форуми для спілкування з франкомовними людьми або іноземцями. Або просто щоб знайти собі друга та листуватися з ним, обмінюватися традиціями своєї країни, культури або обговорювати загальні теми. Так, наприклад в цьому допомагають такі форуми: Interpals, Lang-8, Mylanguageexchange, Hellotalk, Tandem, Easylanguageexchange [7].

Реклама як один з видів змі привертає особливу увагу молоді. У категорії її лексичних інновацій відзначають кілька виразів молодіжного сленгу. Оскільки він містить слова і вирази, які часто вживаються молодими людьми, то і рекламована продукція з використанням даних мовних засобів орієнтована насамперед на молоде покоління

споживачів. Прикладами використання «мови молоді» в рекламі можуть бути такі вирази: *c'est d'la bombe, choper, ouf, teuf, se mettre bien, ça déchire, cacaovite, fraich'attitude, pommedeterrissime, actimelisation* [23, с.70].

Отже, засоби масової інформації має великий вплив на молодь. За допомогою їх вони можуть вивчати мову, спілкуватися, подорожувати не виходячи з дому, читати книги, дивитися фільми і серіали, бути в курсі всіх сучасних тенденцій і новин.

РОЗДІЛ 2

СЛОВОТВОРЕННЯ У МОВІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ

МОЛОДІ

2.1. Поява арго, верлана як основних принципів кодування мови французької молоді

У сучасному світі все частіше і частіше з'являються нові тенденції для молоді, це стосується не тільки одягу, трендів, впливу соціальних мереж, а перш за все мови і мовлення.

Наразі молодь воліє до способів кодування, тобто щоб ніхто крім них не мав уявлення про що вони спілкуються. Так серед молоді фаворитами є «арго» і «верлан».

Досліджуючи історію виникнення і динаміку «арго», ми виявили, що цей соціолект з'явився завдяки розвитку цехового виробництва в середньовічній Європі. У той час мала місце велика конкуренція серед цеховиків, і відтак робітники прагнули захистити свої знання і технології роботи від конкурентів шляхом кодування інформації, якою

вони обмінювалися під час спілкування між собою. Отже, прагнення зробити свою мову незрозумілою для сторонніх людей зумовило виникнення такого мовного явища як «арго» [22, с.25].

Термін «арго» – походить від французького слова «argot» і визначається як «мова певних, замкнутих груп, яка створюється з метою мовного відокремлення» [2, с.25].

Молодіжний арго виник як протест проти словесних штампів, канонів, одноманітності мови, а так само з метою виділитися з сірої маси людей, прагнучи бути носіями «модної мови» (*le céfran branché*) [40]. Підлітки починають використовувати різнопланову лексику, іноземні слова, професіоналізми, вульгаризми. Найбільш поширеними є: *super, priman class, extra, cool, d'enfer*, як синоніми слів чудово, дуже добре, прекрасно, *le fric, le pognon, le blé, l'oseille* – гроші, капуста, бабло як узагальнення слова *l'argent, un homme* – хлопець, чоловік або *un type, un mec, un gars* [4].

Поруч з «арго» варто відзначити і «верлан» – спосіб французького кодування, назва якого була утворена від прислівника «à l'envers» – «догори ногами»: *musique – zicmi* (музика), *chien – yench* (собака), *salut – luss – lus!* (вітання), *père – reup* (батько), *fou – ouf* (божевільний), *livre* (книга) – *vreuli, balle* (м'яч) – *leba, rendez-vous* (зустріч) – *vousde, femme* (жінка) – *meuf – feumeu, jean* (джинси) – *neuj, fête* (свято) – *teuf* [9].

Є думка, що «верлан» привнесли у французьку культуру жителі передмість і сумнівних районів з метою створити мову, незрозумілу для поліції і ворогів. А зараз він використовується й і ншими верствами населення. Існує також припущення, що «верлан» зародився у французьких в'язницях, де була необхідність обміну зашифрованими посланнями. Ще одна версія свідчить, що «перевернуті слова» стали зустрічатися у французькій мові ще з XVI століття, але активно використовувати його почали після Другої світової війни, коли лінгвіст Гастон Есно в 1953 році, став «називати» в своїх роботах *Toulon* –

Lontou, а *bourbon* – *bonbour*, після чого верлан був підхоплений молодими людьми. А в XVIII столітті, французький письменник Вольтер вигдав собі псевдонім, помінявши місцями склади в назві свого рідного міста Терво [36].

Звичайно, з часом верлан змінювався. Якщо спочатку в ньому мінялися склади місцями, то тепер стали мінятися звуки або літери. Розглянемо основні правила перетворення класичних слів за допомогою верланізації:

1) Односкладові слова:

а) закритий склад (*consonne + voyelle + consonne*). Спочатку потрібно односкладове слово перетворити в двоскладове і додати «е» або «еи», а потім поміняти склади місцями, в деяких випадках відкидати закінчення):

Black – *blackeu* – *keubla*

Femme – *meufa* – *meuf*

Frère – *reufrè*, *reufre* – *reuf*

Mec – *mekeu* – *keu*

Mère – *reumeu* – *reum*

Sac – *sakeu* – *keussa* – *keus*

б) відкритий склад (*consonne + voyelle*). В цьому випадку вживається інверсія: *moi* – *ouame* (я), *faim* – *ainf* (голод)

2) Двоскладові слова – склади міняються місцями, зайві літери скорочуються:

Bizarre – *zarbi*

Bonhomme – *nombo*

Café – *féca*

Métro – *tromé*

Pourri – *ripou*

2) Трискладові слова (тут може бути кілька варіантів):

– переноситься перший склад в кінець слова:

Cigarette – *garetsi*

Rigoler – *goleri*

Travailler – *vailletra*

– слово читається задом наперед:

Calibre – *brelica*

Portugais – *gaitupor*

– третій склад стає першим:

Sénégal – *gal-séné* – *galsen* [6]

Варто відзначити, що найбільшу поширеність верлан отримує в ХХ столітті. Якщо до 70-х років його використовують малоосвічені люди, то в кінці ХХ століття верлан починає вживатися в різних соціальних колах завдяки його популяризації в кіно. Наприклад, фільм Клода Зіді «Les Ripoux» 1984 року, назва якого перекладається, як «Протухлі» (*ripou* – *rouggi*) або «Корумповані, продажні». Мова йдеться про продажних поліцейських, тому назву перекладають ще, як «Відкрийте, поліція!». У фільмі один поліцейський вчить іншого хитрощам поліцейського шахрайства, а також мові кодування: *vas-y* – *ziva* (давай), *comme ça* – *sakom* (як справи), *lâche-moi* – *chelaom* (відпусти мене). Аналізуючи фільм «Ненависть» («La Haine») Матьє Кассовіца 1995 року, можна сказати, що носіями «верлана» залишаються жителі віддалених кварталів, діти емігрантів [14, с.96]. Протягом фільму в лексиці героїв була використана 71 фраза, яка містить слова мови кодування. Наприклад: *caillera* (хулігани) – *racaille*, *arabe* (араб) – *rebeu*, *voiture* (машина) – *turevoi*, *joint* (сигарета) – *oinj*, *merde* (чорт забирай) – *demer*, *sœur* (сестра) – *roeus*, *place* (місце) – *cepla*, *fou* (божевільний) – *ouf*, *poire* (чорний) – *renoi*, *argent* (гроші) – *genar*, *bête* (дурний) – *tebê*. Також у фільмі зустрічаються запозичення *shit* (дідько) – *teshi*, займенник *ça* – *aç*, прийменник *là* – *àl*.

У другій половині ХХ століття новоутворення «верлана» поповнили лексику словників «Le Petit Robert» та «Larousse» де присутні слова *riprou* (*pourri*), *meuf* (*femme*) і ін. [36].

Таким чином верлан є одним із сучасних засобів збагачення французької мови, насамперед часто вживаним серед молоді.

2.2. «Veul» і «Yaourt» як способи кодування у спілкуванні франкомовних людей

Окрім «арго» і «верлана» своє використання в мовленні молоді знаходять і інші способи кодування такі як «veul» і «yaourt». «Veul» визначається як нова трансформація «верлана» або як «нео-верлан», який був започаткований в 1992 році в південному передмісті Парижа [34, с. 55]. Французький соціолог П. Мерль дає два визначення терміну «veul»:

1) «Veul» – це мова яка представляє сполучення простого «верлана» і різного ряду скорочень: *mosche* (потворний) – *cheum* (замість *cheumo* або *chemo*);

2) «Veul» – це верланізований верлан (*verlan de verlan*). Наприклад, слово *disque* (диск) перетворюємо, дотримуючись правил, в звичайний верлан і виходить нове слово – *kisde*. Щоб отримати «veul» необхідно виконати подвійне кодування, тобто знову застосовуємо верлан на слові *kisde* і отримуємо цілковито нове – *dekis* [34, с.56].

Проаналізувавши модель використання «veul» доходимо висновку, що практично неможливо виявити загальні правила кодування, які б застосовувалися до перетворення лексичних одиниць: *style* (стиль) – *leust*, *chaud* (тепло) – *auch*, *celui-là!* (вражаюче!) – *lasse*, *comme ça* (як справи) – *asmeuk*, *negre* (темношкірий) – *greune*, *look* (зовнішній вигляд) – *keul*.

Спираючись на ці приклади, можна побачити, що деякі слова проходять обробку верланізації (*comme ça – sakom – asmeuk, look – kelou – keul*), а інші прагнуть встановити свою своєрідність і бути окремо від «верлана» [34, с.51].

Існує припущення, що спосіб кодування «yaourt» – це англійська, якою користуються французи. Оскільки англійська є найбільш поширеною у світі, то англійці не переймалися вивчати французьку мову, а навпаки французам довелося пристосовуватися та вивчати мову загарбників під час подій Столітньої війни. Однак у той час мало хто міг писати, тому промовляли лише невиразні слова, які було важко зрозуміти стосовно фонетики та в загальному зрозуміти англійську з її акцентом. Вважається, що англійці були небайдужі до вживання йогурту і желе з огірків, їли його постійно, звідси і причина неправильного розуміння цієї мови та її назва [41].

У наш час молодь використовує «yaourt», як правило, коли співає. Смыслові значення поступається місцем вираженню і молодь відтворює те що почула, частіше це не збігається з правильною вимовою, значенням, перекладом слів. Наприклад, ще у 90-х роках гурт «Spice Girls» змушували людей підспівувати їх відомий неперекладний рядок з пісні «Wannabe»: «Yo sé yo wa da want wa yo béli béli want». Незабутній John Scatman з його хітом «Sactman» в якому простежуються сліди «yaourt» «ski-ba-bop-ba-dop-bop» або «bi-ra-pop-pala-pop», тобто просто вигадані звуки, які охопили весь світ. Також у Франції в 1990 році зазнала успіху пісня «La musique dans la peau» гурту «Zouk Machine» в якій спостерігаються слова *nétwayé, baléyé, astiké*, які мають на увазі дієслова *nettoyer, balayer, astiquer* в незвичній для нас формі [39]. Див. додаток А.

Отже, «yaourt» – це спосіб кодування, який поширився в колах французької молоді. Найчастіше, цей спосіб використовують в піснях,

але це відбувається шляхом звуконаслідування, тобто молодь імітує слова пісні, які не відповідають своєму значенню та перекладу.

2.3. Телескопія, абрєвіація як засоби утворення нових слів

Телескопія (від франц. *télescopage*) – спосіб утворення нових слів, при якому нове слово виникає зі злиття повної основи одного слова зі скороченою основою іншого або ж зі злиття скорочених основ двох слів. Вона відрізняється від словоскладання тим, що цей процес ґрунтується на стягненні основ, які частково або повністю втратили свою цілісність. Прийнято вважати, що завдяки зусиллям відомого англійського письменника Льюїса Керролла телескопія стала дуже популярною. Він є автором вірша «Бармаглот», романів «Аліса у Дивокраї», «Аліса в Задзеркаллі» в яких зустрічалася велика кількість телескопічних слів. Яскравим прикладом слугує вигадане автором англійське слово «*to galumph*». На перший погляд, це може здатися важким для розуміння, оскільки слово не існує в англійській мові, але при більш детальному огляді читач зможе визначити дві частини різних слів «*to gallop*» (скакати, стрибати) і «*to triumph*» (радіти, перемагати) та перекласти як «урочисто стрибати». Льюїс Керролл був першим, хто визначив свої незвичайні слова: «Це як валіза, здається, вона складається з двох значень» [32, с.132].

У французькій мові як калька з англійської мови використовується термін *mots-valises* – «слова-валізи», хоча поряд з ним існують і інші означення: *mots-emboîtés* – «вставні слова», *mots-centaures* – «слова-кентаври», *amalgame* – «амальгама», *mots-gigognes* – «слова-матрьошки», *mots-sandwiches* – «слова-бутерброди» [32, с.133].

Втім, французький вчений М.-М.Дюбуа стверджує, що подібні слова з'явилися у французькій мові ще в Середньовіччі незалежно від

англійської. Автор наводить ланцюжок слова *patte* (шум від зіткнення двох предметів), яке з'єднався в XIII ст. зі словом *barbouiller* (бруднити) та утворилося слово *patouiller* (хлюпати по бруді). А слово *patouiller* є результатом злиття з *tripoter* (перебирати) і дає *tripatouiller* (ритися, копатися, ворушити) [32, с.133].

Радянський лінгвіст В. М. Лейчик наводить цілий ряд слів, утворених у французькій мові до початку XIX ст.: *pendeloque* (1640) – підвіска, (від старофр. дієслова *pendeler* висіти, бовтатися) + *breloque* (брелок), *niquedouille* (1690) – простак (від *Nicodème* простак з Євангелія + *andouille* (дурень) [32, с.134].

Французький письменник-романіст В. Гюго в своєму романі «Знедолені» («*Les Misérables*») 1848 року, вводить нікому не знайоме на перший погляд слово *foultitude*, яке зміцнилося як авторський неологізм. Якщо розібрати його на дві частини, то побачимо як вимальовуються слова *foule* – натовп та *multitude* – безліч людей [32, с.135].

Фактично, слова-валізи створюються шляхом усічення одного з допоміжних компонентів: *tapuscrit* – машинопис = *taper* – друкувати + *manuscript* – рукопис.

Тому для поширення телескопічних слів важливішим фактором є звукове злиття двох опорних одиниць, оскільки від цього залежить ігровий ефект. Телескопія іноді формується для впливу та зацікавлення одержувача повідомлення. У порівнянні з більшістю слів, знайомих носіям мови, телескопічні слова одразу привертають увагу своєю будовою, звучанням. Саме тому, їх часто використовують у рекламі, оголошеннях з метою заінтригувати адресата мовлення:

«*Jex four, c'est jextraordinaire!*» – (*jex* – назва миючого засобу) + (*extraordinaire* – незвичайний).

«*Le loto c'est spormidable!*» – (*sport* – спорт) + (*formidable* – чудовий) [32, с.136].

Телескопія в руках четвертої гілки влади, безсумнівно, приверта увагу людей своєю свіжістю. Гра словами дозволяє створювати яскраві та незабутні образи. Наразі в друкованих виданнях все частіше зустрічається слово *une célibattante* – з'єднання *célibataire* (незаміжня) і *battante* (та що бореться). Французи використовують слово *célibattante* для визначення «*une célibataire battante qui bosse, qui sort, qui s'active*» («незаміжня жінка-борець, яка багато працює, не сидить вдома, веде активний спосіб життя»). Це слово зустрічається в заголовках журналу «L'Express»: «*Célibattante cherche mari idéal*» («Незаміжня жінка-борець шукає ідеального чоловіка») і «*Ex-célibattante, je suis célibattue*» (тут зустрічаються два телескопічних слова, друге утворено як і раніше від *célibataire*, з'єданого на цей раз з іншою формою дієслова *battre* – *battue* «переможена») [32, с.137].

Отже, телескопія є одним із способів утворення нових слів, яка безсумнівно привертала увагу вчених, письменників, а наразі є невід'ємною частиною реклами, ЗМІ, яка має великий вплив на людей.

Абревіація (від франц. *abréviation*) – скорочування слів і словосполучень, унаслідок якого з'являються аббревіатури. Поява скорочень здійснювалося протягом довгого історичного періоду, перші скорочення з'явилися в стародавніх написах, а пізніше стали використовуватися в рукописах. Багато народів використовували аббревіатури, або скорочення, з метою швидкого написання часто вживаних слів і економії місця на носії текстової інформації (пергаменті).

Сучасна французька мова вишукана й багата, але французька молодь все більше і більше схиляється до скорочень слів. Такі слова можна знайти не тільки в пресі, книгах або довідниках, але також в кресленнях і картах, в технічній документації. Вони широко використовуються в рекламі і ЗМІ, і, звичайно, в повсякденному житті у франкомовних країнах.

У французькій мові існують 3 типи аббревіації:

1) Усічення / *la Troncation* – скорочення кінцевого складу без додавання суфіксів, наприклад: *cinématographe* – *cinéma* – *ciné*, *baccalauréat* – *bac*, *faculté* – *fac*, *amphithéâtre* – *amphi*, *télévision* – *télé*, *imperméable* – *imper* (плащ), *écologiste* – *écolo*.

Окрім іменників усіканню піддаються прикметники і прислівники, іноді з перетворенням форми, наприклад: *anarchiste* – *anar*, *extraordinaire* – *extra*.

Набагато рідше спостерігається афреза (*aphérèse*) – усічення першої кореневої морфеми складного слова: *problème* – *blème*, *sandwich* – *dwich*, *rencart* (зустріч) – *cart*, *autobus* – *bus*, *autocar* – *car*, *capitaine* – *pitaine*, *Américain* – *ricain*.

2) Композитна аббревіація / *Le télescopage* за допомогою якої частина одного слова зливається з іншою і утворює нове слово, наприклад: *Boulevard Saint Michel* – *Boul Mich*, *sous-officier* – *sous-off* (унтер-офіцер), *vélodrome d'hiver* – *vél d'hiv* [1].

3) Ініціальні слова / *Les sigles* – один з ранніх способів словотворення, наприклад запозичені з латині *NB* – *nota bene* і *P. S.* – *post scriptum*. Серед різновидів цих слів розрізняють алфаветизми, де кожна буква читається за алфавітом: *DCA* – *Défense contre avion*, *CGT* – *Confédération Générale du Travail*. Іншим видом є акроніми, тобто літери, при наявності голосної, вимовляються як звичайне слово: *OTAN* – *Organisation du Traité de l'Atlantique Nord* [18, с.92].

Відповідно до вищевказаної інформації ми можемо константувати, що телескопія та аббревіація є наразі продуктивними способами словотворення молодіжної мови.

2.4. Гра слів (каламбур) – основний засіб створення комічного в мові молоді

На сучасному етапі розвитку французької мови існує таке мовне явище як каламбур, який є одним із словотворчих засобів. Каламбур – це гра, яка заснована на словах схожих за звучанням, але які мають різне значення, мета цієї гри – досягнення комічного ефекту. Всім відомо, що батьківщиною каламбурів є Франція, але багато дослідників (Д. С. Лихачов, П. Б. Коржева, А. М. Панченко) вважають, що метод зіткнення комічних слів добре відомий в Стародавньої Русі. Там, каламбур був відзначений в прислів'ях, жартах, анекдотах [22, с. 128].

Існує припущення, що слово «каламбур» походить від італійського виразу «*calamo burlare*» – «жартувати пером» або з грецького «*kale*» – «прекрасна» і французького «*bourde*» – «брехня». Так чи інакше, але в кінці XVIII ст. слово «каламбур» набув чинності (стає дійсним) в французькій мові.

Інші стверджують, що вже в тексті Євангелія було використано співзвуччя слів *Petrus* і *petra* «скеля». За французьким текстом Євангелія від Матвія Ісус, звертаючись до Петра, сказав: «*Tu es Pierre, et sur cette pierre, je bâtirai mon église*» («Ти – Петро, і на скелі оцій я побудую церкву мою») [22, с.147].

Найпоширеніший вид каламбуру, заснований на омофонах – словах, що збігаються за звучанням, але мають різне значення і написання. До речі, омофони часто є причиною непорозуміння. Наприклад: *c'est assez* (достатньо) – *cétacés* (китоподібні), *dos fin* (тонка спина) – *dauphin* (дельфін). Всіма відомий предмет суперечок, з чого були зроблені черевички Попелюшки, зі скла або з білячого хутра, виник через омофони: *verre* – *vair*. У казці Шарля Перро зустрічається слово *verre* (скло), однак деякі вважають, що автором була допущена помилка, і він мав на увазі *vair* (біляче хутро), так як *pantoufles* (черевички) не можуть бути зі скла, а як раз біляче хутро тоді цінувалося модою [17].

Французький поет Жак Превер в своєму творчому надбанні використовував такі слова: *De deux choses lune* (замість *l'une*), *l'autre c'est le soleil*. (З двох речей місяць (замість одна), інша, це сонце). *Tous les matins, je me lève de bonheur* (замість *de bonne heure*) – Щоранку я прокидаюся від щастя (замість рано). Літературний діяч Поль Валері вміло застосовував цей спосіб у своїй творчості: *Entre deux mots* (замість *maux*), *il faut choisir le moindre*. З двох слів (замість зол) потрібно вибирати менше. І звичайно відома цитата Оноре де Бальзака знайшла місце в каламбурі *Il ne faut jamais courir deux lèvres* (замість *lièvres*) *à la fois*. Не слід ніколи ганятися за двома губами (замість зайцями). Ці вирази можна почути навіть сьогодні. Люди різних поколінь активно використовують їх у своєму мовленні [13].

Омографи завжди знаходяться поруч з омофонами. Це слова, які навпаки, збігаються в своєму звучанні і написанні. Наприклад: *le mousse* (юнга) – *la mousse* (мох), *le vase* (ваза) – *la vase* (твань).

Один відомий каламбур відносять Людовику XVIII, який, вмираючи, звернувся до своїх лікарів зі словами: «*Allons! finissons-en, Charles attend!*». Шарль – ім'я спадкоємця трону, майбутнього короля Карла X. Але з іншого боку це ж висловлювання можна зрозуміти як невітшну оцінку лікарів «*charlatans*» – шарлатани.

Каламбурні імена винаходив письменник-гуморист Альфонс Алле, наприклад: *Laurent Bart* (*l'or en barre*), *Becque-Danlot* (*bec dans l'eau*) [22, с. 147].

Що стосується молоді, то вона використовує каламбур як насмішку над іншими: *mariner chez ses harengs* (жити у батьків), якщо дослівно то виходить «маринування оселедця», *bounty* – темношкірий (в той час коли *Bounty* – кондитерський виріб вкритий шоколадом, а начинка білого кольору, що символізує наміри бути схожим на білу людину), *être morgan de qn* – бути шалено закоханим (походить від популярного рекламного слогана «*Je suis Morgan de toi*» який пропагує фірму

«*Morgan*», що спеціалізується на виготовленні одягу), *pate-rillettes* – (*pâté* – паштет, *rillettes* – паштет зі свинини) француз із старовинного роду (це поєднання підкреслює, що французи обожають свинину і якраз два цих слова позначають страви зі свинини – паштети) [12, с. 178].

Існує каламбури серед студентських виразів: *être en TGV de faire qch* – займатися будь-чим (замість *être en train de faire qch* використана аббревіатура швидкісного поїзда *train à grande vitesse*), *avoir les obispo* – бути нервовим (цей стан асоціюється серед студентів з піснями і манерою виконання сучасного французького співака Паскаля Обіспо), *remuda* – мати (складається з *reum* (верланізм слова «мати», і верланізованого арготизма *ronneda* (*daronne* «мати», *reum* + *ronda* = *reumda*), *nombodeleurcou* – темношкірий африканець (два верланізма лексичної одиниці *bonhomme de couleur*, *bonhomme* – *nombo* + *de* + *couleur* – *leurcou* = *nombodeleurcou*), *être sapé comme un sonac* – бути погано одягненим (складається з дієслова *saper* – одягнути та назви фірми «*Sonacotra*» – *sonac*, яка позначає людину, яка проживає в гуртожитку цієї фірми) [3, с. 22].

Каламбур досить поширений в рекламі та відтворюється за допомогою такого стилістичного прийому як алюзія: «*Le jardin d'Orante. Et bien, mangez maintenant!*» («*Le jardin d'Orante*», *des huiles*). У цьому рекламному слогані міститься натяк на відому байку «*La Cigale et la Fourmi*» відомого французького-байкаря Лафонтена, останнім рядком якої є фраза «*Eh bien, dansez maintenant!*».

Рекламний девіз *Il n'y a que Maille qui m'aille* розроблений спеціально для жіночого одягу, заснований на звуковому рівні однаковості найменування торгової марки і дієслова *aller*, використаного в умовному способі (*aille*). Рекламний слоган рибних консервів *Connétable – Quand on s'y connaît c'est Connétable* – також побудований за таким принципом найменування марки рекламованого

продукту і виразу *c'est reconnaissable* (легко пізнаваний і користується попитом) [27, с.60].

Узагальнюючи все вищесказане, доходимо висновку, що каламбури виконують ігрову функцію в різних видах свого прояву: казки, твори, реклама, спілкування серед молоді. Каламбур укладає в собі неповторні «мерехтіння звучань і значень», він є дуже цікавим семантичним феноменом, в основі якого полягають складні мовні засоби (омонімія, багатозначність і т.д.).

2.5. Вживання іншомовних запозичень у французькому соціолекті

Запозичені слова (*les emprunts*) широко поширені в словниковому запасі будь-якої мови. Цей несвідомий процес є одним із способів збагачення словника поряд зі словотвором і з семантичною еволюцією слів. Запозичення у французькій мові стали з'являтися тільки після того, як французька почала все менше бути схожою на латинську, набуваючи основні риси романської мови [30, с. 76].

Запозичення – це елемент чужої мови, перенесений з однієї в іншу в результаті мовних контактів. Причому запозичуються не тільки цілі слова, а й їх значення, морфологічні та синтаксичні елементи. Так, французьке дієслово *réaliser* (реалізовувати) набуло додаткового значення «розуміти, усвідомлювати», властиве англійському дієслову *to realize*. Іменник *créature* (істота) запозичило значення «протеже, фаворит» італійського слова *protege*. А суфікси *-esque* і *-issime* перейшли у французьку мову через деякі іменники, запозичені з італійського. Також завдяки запозиченням з латинської, у французькому словотворенні закріпився суфікс *-isme* [16].

Однією з різновидів запозичень є калька (*calque*) або калькування. Це перенесення не тільки значення слова, але і внутрішньої форми або словосполучення з іноземної мови. Так, іменник *surhomme* (надлюдина) походить від німецького *Übermensch*. Вираз *bas-bleu* (синя панчоха) сходиться до англійського *blue-stocking*, а *gratte-ciel* (хмарочос) відноситься до англійського словосполучення *sky-scraper*.

Походження запозичень іноді дуже складно відстежити. Залежно від того, перейшло слово безпосередньо з однієї мови, або ж ця мова спочатку перейняла його з іншої мови, розрізняють прямі і непрямі запозичення. У французькій мові непрямі запозичення часто представлені екзотичними поняттями, не властивими культурі Франції. Так, іменник *pirogue* (пирога – човен) перейшов з карибської мови, який запозичили його з іспанської (*piragua*). А гаїтянське слово *barbecue* (барбекю) увійшло до складу французької з англійської, яка перейняла його з іспанської (*barbacoa*) [26, с.76].

Існують також слова, які будучи запозиченими з французької іншими мовами, повернулися до французького ужитку, при цьому досить змінившись. Так, іменник *bacon* (бекон) запозичене з англійської, сходиться до старо-французької лексеми *bacon* (солоня свинина). У сучасній французькій, слово набуло англійської вимови. Дієслово *corner* (сурмити в риг), також запозичене з англійської, походить від древньо-французької *cornier* (риг) [26, с.77].

Джерелами запозичень є романські мови, особливо італійська, її вплив яскраво простежується в XVI столітті. Багато військових термінів було запозичено під час війни з Італією (1494-1497), наприклад: *attaquer* – *attaccare* (атакувати, наступати), *bastion* – *bastione* (бастіон, фортеця), *parapet* – *parapetto* (парапет), *soldat* – *soldato* (воїн).

Також численні запозичення слів побутової сфери: *appartement* – *appartamento* (квартира), *strapontin* – *strapuntino* (відкидне сидіння),

carrosse – carrozza (карета), *parasol – parasole* (парасолька від сонця), *botte – botta* (удар) [26, с.78].

Також вплив італійського мистецтва: були запозичені музичні терміни: *sérénade – serenata* (серенада), *ariette – arietta* (арієтта); архітектурні терміни: *façade – facciata* (фасад), *balcon – balcone* (балкон), *belvédère – belvédère* (бельведер); і терміни образотворчого мистецтва: *pastel – pastello* (пастель), *aquarelle – acquarella* (акварель).

Протягом XVIII-XIX століть у французьку мову перейшло значна кількість англійських слів. Це пояснюється зростанням інтересу до парламентської режиму, усталеному в Англії після революції 1649 року, а також впливом англійської філософії та літератури.

Так, англійська наділила французьку мову політичними термінами: *comité – committee* (комітет), *ordre du jour – order of the day* (порядок денний). Більш новими є запозичення: *boycotter – to boycott* (бойкотувати), *interview* (інтерв'ю), *meeting* (зустріч, мітинг) [26, с.79].

У XIX столітті в результаті промислового зростання в Англії і розвитку торговельних відносин між двома країнами, до складу французької увійшли наступні слова англійського походження: *rail* (рейки), *tender* (тендер), *cargo* (вантажне судно), *pipe-line* (трубопровід). Зростаючий інтерес до всього, що пов'язано з Англією, перетворився в справжню англomanію. Це послужило причиною появи великої кількості запозичень, що належать до сфери повсякденного життя: *bifteck – beefsteak* (стейк, біфштекс), *rosbif – roastbeef* (ростбіф), *poster (une lettre) – to post* (відправляти), *cottage* (котедж), *square* (сквер), *pull-over* (светр), *shopping* (покупки, шопінг) [26, с.81].

Чималий внесок у французьку мову привнесла і німецька. Великий вплив вона зазнала в XVII столітті, і це особливо відчувалося під час Тридцятилітньої війни в Європі (1618-1648).

З німецької мови були запозичені військові терміни: *sabre – Sabel* (шабля), *reître – Reiter* (кавалерист), *blockhaus – Blockhaus* (зруб);

музичні та танцювальні терміни: *harmonica* – *Harmonica* (губна гармоніка), *accordéon* – *Akkordion* (акордеон), *valse* – *Walzer* (вальс). Також запозичувалися слова, які стосуються різних сфер повсякденного життя: *rosse* – *Ross* (злюка), *blafard* – *Bleichvar* (блідий, тьмянний), *chenapan* – *Schnapphahn* (негідник), *loustic* – *lustig* (веселий).

У мовах країн Сходу, французька мова запозичила терміни, що з'явилися завдяки досягненням цих народів. З арабської мови були перейняті медичні терміни: *alcool* – *al-kohl* (алкоголь), *sirop* – *charâb* (сироп); математичні: *algèbre* – *ald-jabr* (алгебра), *zéro* – *sifr* (нуль); астрономічні: *zénith* – *samt* (зеніт), *azimut* – *as-samt* (азимут); а також хімічні: *alchimie* – *al-kîmiyâ* (алхімія), *alcali* – *al-qâly* (луг). Також були запозичені слова, що відображають життя і традиції арабських країн, а саме: *émir* – *amîr* (емір), *caïd* – *qâid* (вождь), *harem* – *haram* (гарем), *calife* – *khalifa* (каліф, халіф) [26, с.83].

Поява перших запозичень з російської мови відбулося в XVIII столітті. Ці слова увійшли до французької через російську літературу і позначали явища, що відображають російські реалії: *moujik* – мужик, *rouble* – рубль, *samovar* – самовар, *téléga* – віз, *touloupe* – тулуп, *toundra* – тундра, *vodka* – горілка. Велика кількість слів прийшло у французьку мову після Жовтневої революції (1917): *sovkhoze* – радгосп, *komsomol* – комсомол, *bolchevik* – більшовик, *spoutnik* – супутник [26, с.85].

Однак одним з найпоширеніших способів запозичення з російської є калькування: *autocritique* – самокритика, *plan quinquennal* – п'ятирічка, *journal mural*, *maison de repos* – будинок пристарілих, *jardin d'enfants* – дитячий сад, *sans-parti*, *minimum technique* – технічний мінімум [26, с.86].

Наразі молодь активно використовує запозичення для спілкування з іншими. Їм подобається дивитися серіали, тому вони називають себе *binge-watching*. Це слово можна перекласти як «зловживання переглядом серіалів». Щоб виразити емоції, молодь використовує такі слова як *cool*,

super. Активно продовжують використовувати слова *e-mail*, *shopping*, *fast*. У 2019 році з'явився новий тренд серед дівчат. Вони почали малювати веснянки на своїх щоках. А ще на початку ХХ століття, веснянки вважалися непристойними плямами, від яких варто позбутися. Сьогодні існує словосполучення *freckle pencil* – олівець для нанесення веснянок. У французькій мові це відобразилося в фразу *permettre de dessiner de factices taches de son*, яку можна перекласти як малювати штучні веснянки [37, с. 26].

Отже, запозичення у французькій мові грають не менш важливу роль у мові людей, вони вже простежуються у словниках. Звичайно, всім відомо, що французи оберігають свої історію, культуру, намагаються не забруднювати свою рідну мову, в більшості випадків на питання поставлене іноземною мовою вони будуть відповідати французькою. Але цього неможливо уникнути, мова постійно розвивається, особливо коли зараз молоді люди керують мовою і спілкуються так як вони цього хочуть.

2.6. Методика вивчення лексики сучасної французької молоді та методи її опанування

Вивчення словотвору має важливе значення в мовленнєвому розвитку дітей. Відомий психолог С. Ф. Жуйков писав, що в цій темі схрещуються фонетика, морфологія й орфографія [15]. Ознайомлення школярів із словотвором розкриває можливості для постійного розширення й уточнення словника учнів, оволодіння ними одним зі способів розкриття лексичного значення слова. Адже під час спілкування і школярі, і дорослі часто намагаються пояснити значення слова шляхом добору спільнокореневих слів, від яких утворене подане.

Під час опрацювання теми «Словотвір» завдання вчителя полягає в тому, щоб:

- сформувати в учнів стійкі вміння розрізняти форми слова й спільнокореневі слова;
- забезпечити знання особливостей, у тому числі й стилістичних, значущих частин слова;
- навчити учнів здійснювати словотвірний аналіз слова;
- виробити навички користування словотвірними словниками;
- осмислити способи і засоби творення слів.

Уміння виділяти в слові його складові частини – корінь, префікси і суфікси є головною передумовою для успішного вивчення частин мови та їх форм, зв'язків між словами, стилістичних функцій морфологічних засобів. Без засвоєння словотвору неможливе свідоме сприйняття семантики багатьох слів, а отже, й поповнення лексичного запасу цілими рядами споріднених (спільнокореневих) лексем.

Але діти часто стикаються з проблемою при вивченні цієї теми, тому вчитель може допомогти учням долати труднощі, якщо спиратиметься на загальнодидактичні, власне методичні, а також на специфічні принципи вивчення будови слова і словотворення, зокрема:

- 1) встановлення зв'язків між словотворенням і фонетикою;
- 2) поглиблення знань про лексичне й граматичне значення під час вивчення будови слова і словотворення;
- 3) зіставлення словотвірного розбору з морфемним;
- 4) використання знань про будову слова і словотворення для вдосконалення орфографічних навичок.

Під час вивчення словотвору учні знайомляться з основними способами творення слів. Опанування словотвору стає ґрунтом для засвоєння правопису слів, тому в зв'язку з темами із словотвору подаються орфографічні правила написання складних слів, чергування приголосних при словотворенні тощо. Важливо розвивати здібності

учнів, визначати значення твірного слова шляхом осмислення його структури, розуміти морфемні значення, доречно використовувати різні типи морфем при формо- й словотворенні в процесі мовленнєвої діяльності.

У методиці визначилися основні принципи навчання словотвору:

- урахування структури, семантики і значення значущих частин слова;

- установлення зв'язку з фонетикою, лексикологією, граматиною й орфографією;

- здійснення зв'язку з роботою над розвитком зв'язного мовлення.

З метою трансформації знань учнів в уміння й навички доцільно використовувати систему тренувальних вправ і завдань:

- випишіть із тексту або доберіть самостійно до запропонованого слова форми або спільнокореневі слова;

- згрупуйте за спорідненістю слова з омонімічними коренями;

- доберіть антоніми, що відрізняються від поданих слів лише префіксами;

- доберіть слова з тим самим префіксом або суфіксом;

- поясніть роль тих чи інших афіксів, наприклад, суфіксів пестливості або згрублості тощо.

Відповідно до змісту виучуваного матеріалу існують словотвірні вправи, що розвивають у школярів уміння встановлювати структурно-семантичні, зв'язки й визначати спосіб творення слова, наприклад:

- визначте від якого слова й за допомогою яких засобів утворене певне слово;

- складіть ланцюжок спільнокореневих слів (у порядку їх творення);

- визначте спосіб творення слова;

- доберіть спільнокореневі слова до запропонованого слова.

Словотвірний розбір тісно пов'язаний з морфемним, адже обидва ці аналізи передбачають виділення складових частин слова і

характеристику. Від правильного усвідомлення морфемного і словотвірного аналізів нерідко залежить свідоме засвоєння правопису слів.

Послідовність розбору:

- 1) до якої частини мови належить аналізоване слово, з'ясувати його лексичне значення;
- 2) порівняти склад слова з однокореневим чи найближчим спорідненим і виявити твірну основу і ту частину слова, з допомогою якого воно утворено;
- 3) визначити, від чого утворена основа.

Організуючи словотвірний розбір, треба спершу визначити, якою частиною мови виступає аналізоване слово, його лексичне значення (наприклад, *lecteur* – іменник, той, хто читає, хто зайнятий читанням яких-небудь творів). Далі шляхом порівняння складу аналізованого слова з однокореневим визначити твірну основу *lecteur* – від твірної основи lecture) і охарактеризувати: похідна вона чи не похідна.

Основа, від якої утворюється нове слово, називається твірною. Наприклад, *forêt* – є твірною основою для слова *forestier*, а основа *forestier* виступає твірною для слова *foresterie*.

Основа, що складається тільки з кореня (не має ні суфіксів, ні префіксів), є непохідною: *forêt, main, effet*.

Основа, утворена від іншої основи за допомогою суфіксів та префіксів, називається похідною: *forestier, manuel, efficace*.

Після цього називається засіб, за допомогою якого утворено слово (слово *lecteur* утворено з допомогою суфікса *eur*, вказує на людину, яка здійснює дію). Таким чином, ми дійшли до визначення словотвору. Тобто, це слово утворене суфіксальним способом.

Існує велика кількість різноманітних методів запам'ятовування нових слів. Деякі досить часто застосовуються школярами, студентами,

інші – рідше. В першу чергу це залежить від їх індивідуальних особливостей.

Найбільш часто вживаними є: метод асоціацій, метод карток, метод синонімічного ряду, метод запам'ятовування слів фразами, метод складання речень/розповіді, метод маркування.

Метод асоціацій. Під цим методом розуміють запам'ятовування нових слів шляхом асоціацій. Він часто використовується в силу того, що в будь-якому випадку, коли у школяра якесь певне слово відразу асоціюється з чимось, його набагато легше запам'ятати. Але є і недолік, який полягає в тому, що не до кожного слова можна відразу провести асоціацію. А, як відомо, лише та асоціація, яка виникла одразу, буде корисною [21, с.20].

Метод карток. Даний метод полягає в тому, щоб записувати нові слова на так звані картки разом з перекладом. Картки можна або купити, або самостійно зробити з зручного для себе формату. З одного боку записується слово або вираз французькою мовою, з іншого – українською або російською мовами. Цей метод є досить ефективним тому, що завдяки карткам, слова можна вчити будь-де – у транспорті, по дорозі на роботу чи на навчання, або під час очікування своєї черги до лікаря. Просто готуємо пачку карток, беремо її з собою та у будь-який зручний момент вчимо.

Метод розширення синонімічного ряду. Ще одним методом запам'ятовування нових слів є розширення синонімічного ряду. Зміст його полягає в тому, щоб до нових слів підбирати синоніми та вести зошит, у який їх постійно додавати у ході вивчення. Володіння широким синонімічним рядом дозволяє більш точно висловлювати свої думки іноземною мовою, до того ж завдяки цьому збільшиться і швидкість мовлення [21, с.21].

Метод запам'ятовування слів фразами. Під час вивчення тієї чи іншої розмовної теми досить ефективним методом слугує

запам'ятовування слів фразами. Зміст його полягає у тому, що потрібно вчити не окремі слова, а цілі вирази з ними, щоб ці самі фрази або вирази самостійно з'являлися у потрібний момент.

Метод складання речень/розповіді. Даний метод є певним продовженням попереднього. Але зміст цього полягає у складанні з незнайомими словами не фраз, а речень або розповіді. Перевагою цього методу є використання нових слів у контексті. Завдання школярів – вгадати власні речення або невелику розповідь з новими словами, завдяки чому вони запам'ятовуються [21, с.22].

Метод маркування. Цей метод полягає у підготовці клейких стікерів з відповідними словами, які наклеюються на певні речі вдома. Перевагою цього методу є те, що слова весь час трапляються на очі і таким чином запам'ятовуються (наприклад, під час вивчення теми квартира та меблі). Але є і недоліки. По-перше, на стікерах можна записати лише ті речі, які є вдома, тобто будь-які абстрактні поняття вивчити за допомогою цього методу не можна буде. По-друге, цей спосіб дає можливість запам'ятовувати лише іменники, а цього недостатньо для вивчення іноземних слів [21, с.22].

Під час вивчення словотвору використовуються і засоби навчання такі, як схеми, таблиці, опорні конспекти, ТЗН. До того ж зараз у кожної людини є мобільний телефон, комп'ютер і вона може подивитися те, що їй цікаво, не перериваючись на рекламну паузу. Тому, молодь вважає за краще інтернет, а особливо відеохостинг YouTube. Тут можна знайти більш ніж 25 каналів присвячених французькій мові. Це можуть бути як і російські, українські «викладачі» так і англійські, французькі.

Наприклад, відомий канал «Le Français pour toi», який спрямований на російськомовних людей, допомагає розібратися в читанні, розповідає цікаві факти про етимологію слів. Окремі уроки присвячені нюансам граматики, і лексики: сленгові вислови розбираються на прикладах текстів Stromae і французьких серіалів. Крім того, регулярно

випускаються відео з корисними порадами: як знайти компетентного репетитора, на які сайти з вправами заглянути і чи варто панікувати, якщо вчиш мову давно, але до цих пір насилу розумієш усне мовлення.

«Eugène Kirpnis» – канал в якому розбираються вправи з підручника Попової і Казакової «Manuel de français» – одного з найпопулярніших російськомовних посібників, за яким вчать мову [10].

Англомовний канал «Learn French With Alexa» поєднує в собі все необхідне: граматику (зокрема, багато уваги приділяється дієвідміні дієслів), лексику, скоромовки, традиції і кулінарія. А щоб навчитися швидше сприймати мову на слух, можна подивитися інтерв'ю Алекси з різними людьми (такі відео супроводжуються паралельними французькими та англійськими субтитрами).

Звичайно тільки французи можуть тісно познайомити з їх культурою, мовою, побутової життям і багато чому іншому. Так, наприклад, «Français Authentique» допомагає розібратися в реаліях своєї країни (наприклад, скорочення з якими можна зіткнутися під час подорожі), розповідає про прочитані книги і крилатих виразах, дає поради з приводу того, як зламати мовний бар'єр. «Français avec Pierre» займається підбором книг, фільмів, музики які допоможуть у вивченні мови, робить подкасти з нескладною французькою класикою на зразок «Маленького принца» і казок Перро. «Home Language» радить, що писати в есемесках, як запросити на побачення і які лайливі слова можна вживати (а також як попросити співрозмовника замовкнути шістьма різними способами).

«Surgien» розповідає про подорожі, друзів, соцмережі і розігрує зрозумілі навіть без перекладу сценки.

«Linguisticae» – лінгвістичний блог для гурманів. Його автор, Ромен, розбирає виразні засоби (антитези, гіперболи, анафори та інше) на прикладах мови кандидатів в президенти Франції, розповідає про походження крилатих виразів, про зміни, які можуть статися в мові в

майбутньому. Також відповідає на одвічне питання «Чому у французів такі непрості стосунки з англійцями?» [10].

Отже, вивчення словотвору спрямовується на те, щоб учні навчилися розрізняти способи творення слів, поглибили знання про зв'язок словотворення з лексикою і морфологією. Необхідно домагатися розумінню учнями того, що в результаті словотворення з'являється слово з новим лексичним значенням, що кожне нове слово оформляється як та чи інша частина мови, що в системі кожної частини мови є свої особливості словотворення.

Учням буде легше зрозуміти ту чи іншу тему за допомогою технічних засобів. Вони їх можуть використовувати як на уроці так і вдома. Їх кількість чимала, тому кожен може вибрати щось для себе.

ВИСНОВКИ

Отже, в роботі були проведені дослідження щодо особливостей французької мови молоді з морфологічної та семантичної точки зору.

Французькі слова утворюються за допомогою деривації (суфіксація, префіксація), аббревіації, скорочень, конверсії, запозичень, тощо.

Деривація – це процес утворення лексичних одиниць шляхом додавання афіксів до основи.

Найбільш вживаними суфіксами в словах французької мови є - **age**, який служить для утворення іменників, що позначають дію або її результат: *bavardage, arrachage* та - **ment**, який служить для утворення абстрактних прислівників: *changement, gaiement*.

У французькій мові виділяють дві семантичні групи найбільш продуктивних префіксів: префікси інтенсивності (*super-, ultra-, archi-, extra-, sur-*, які виражають найвищий ступінь чого-небудь: *ultrason, surréalisme*) та префікси негативно-привативного значення (*dé-, des-: brancher – débrancher*).

Досліджуючи семантичний розвиток французької молодіжної лексики, ми виявили, що метафора і метонімія є невід'ємною частиною спілкування між людьми (*se faire du lard, être bouffi de graisse, attendre que les alouettes tombent toutes rôties*). Нейтральні метонімії молодь використовують в повсякденному спілкуванні, не усвідомлюючи цього (*prenez une tasse*).

Для мови сучасної французької молоді властиві такі способи кодування як арго (кодування з метою мовного відокремлення: *un homme – un mec*), верлан (спосіб кондування, при якому в слові міняються місцями склади, звуки або літери *musique – zicmi*), *veul* (сполучення простого верлана і різного ряду скорочень, або «верланізований» верлан: *style – leust*), *yaourt* (спосіб кодування шляхом звуконаслідування: *ski-ba-bop-ba-dop-bop*). Найпопулярнішими серед наведених способів кодування є арго та верлан. У ХХ столітті арго і верлан просочилися в музику і кіно (творчість *La Fouine* та *Stromae*).

Продуктивним засобом словотворення сучасної французької молодіжної мови є телескопія – спосіб утворення нових слів, при якому

нове слово виникає зі злиття повної основи одного слова зі скороченою основою іншого або ж зі злиття скорочених основ двох слів: *foule* + *multitude* = *foultitude*.

Таке мовне явище як каламбур також слугує одним із словотворчих засобів молодіжної мови. Каламбур – це гра, мета якої – досягнення комічного ефекту. Наприклад, *c'est assez – cétacés*, *dos fin – dauphin*.

За останні десятиліття зафіксовано інтенсивне проникнення слів з англійського та американського сленгу у французьку мову (*star*, *fan*).

Існує велика кількість різноманітних методів вивчення лексики, а саме запам'ятовування нових слів. Найбільш ефективними є: метод асоціацій, метод карток, метод синонімічного ряду, метод запам'ятовування слів фразами, метод складання речень/розповіді, метод маркування.

Перспективи подальшого дослідження вбачаються у можливості вивчення сучасної лексики французької молоді як у закладах середньої та вищої освіти так і самостійно. А аналіз існуючих способів словотворення дозволяє говорити про їх життєздатність, активність, продуктивність в системі словотвору французької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аббревиация как способ словообразования во французском языке. URL: <https://exeducation.kiev.ua/blogi/comments/abbreviation.html> (дата обращения: 17.02.2020).

2. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Едиториал УРСС, 2004. 571 с.
3. Береговская, Э. М. Социальные диалекты и язык современной французской прозы. Смоленск: СГПИ, 1975. 120 с.
4. Вайчайтес Е.М. О сленге современной французской молодежи. Вологда, 2006. № 60.
5. Выразительные средства французского языка: веб-сайт. URL: http://aidasati-fr.blogspot.com/2017/03/2_12.html (дата обращения: 16.04.2020).
6. Гамаюнова Л. Как сказать по-французски «наоборот», или «привет, Verlan!». Смоленск, 2016. URL: <https://langfrance.ru/blog/uroki-francuzskogo-tonkosti-yazyka/urok-27-kak-skazat-po-francuzski-naoborot-ili-privet-verlan/> (дата обращения: 15.02.2020).
7. Голованова И.С. Социальные сети для общения на иностранном языке. URL: <http://irgol.ru> (дата обращения: 18.03.2020).
8. Голотюк О.В. Стилiстика французької мови: навч. посiб. для студентiв фiлологiв вищих закладiв освiти. Херсон: ХДУ, 2013. 132 с.
9. Дебов В.М. Словарь верланизмов современного молодёжного французского языка. Иваново, 2006. 326 с.
10. Донская Ксения Как выучить французский: 25 YouTube каналов разной степени сложности. URL: <https://theoryandpractice.ru> (дата обращения: 31.03.2020).
11. Дюмон Н.Н., Городецкая И.Е. Основы теории второго иностранного языка (французский язык): уч.пособ. Ставрополь: СКФУ, 2014. Ч. 2. 140 с.
12. Елистратов В. С. Арго и культура. Москва: МГУ, 1995. 231с.
13. Жаркова Т. И. Каламбур межкультурной коммуникации URL: www.ostu.ru/science/confs/2009/rus_lang/-publics/ (дата обращения: 25.04.2020).

14. Жаркова Т.И. О сленге французской молодёжи / Иностранные языки в школе. Москва, 2005. № 1. С. 96-100.
15. Жуйков С.Ф. Интеллектуальное развитие школьников в процессе изучения языка: журнал «Вопросы психологии». Москва, 1985. №3.
16. Изучение французского языка. URL: <https://french-online.ru> (дата звернення: 15.02.2020).
17. Каламбур – игра слов, основанная на словах схожих по звучанию, но имеющих разный смысл: веб-сайт. URL: <https://www.lingvolive.com/en-us/community/posts/119474> (дата обращения: 27.03.2020).
18. Карасева Е.Б. Аббревиация как один из активных способов словообразования современного французского языка. Вологда, 2008. № 66. С. 92-97.
19. Копырулина О.И. Заимствование слов во французском языке как способ пополнения словаря / Научное сообщество студентов: междисциплинарные исследования: сб. ст. по мат. VIII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 5(8). URL: [https://sibac.info/archive/meghdis/5\(8\).pdf](https://sibac.info/archive/meghdis/5(8).pdf) (дата обращения: 26.04.2020).
20. Кудрявцева Т. Маленькая хитрость французского языка. URL: <https://zen.yandex.ru> (дата обращения: 25.03.2020).
21. Микитенко А. В. Основні способи запам'ятовування іншомовної лексики. Київ: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. С. 20-22.
22. Мостицкий И. Универсальный дополнительный практический толковый словарь. Москва: Наука, 2005. 564 с.
23. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Київ: Ленвіт, 1999. 320 с.
24. Полянская Л. П. Семантическое развитие французской лексики: научно-методический электронный журнал «Концепт». Киров: МЦИТО, 2017. Т. 31. С. 1481-1485.

25. Плетнева Е.В. Метафора повседневности в русской и французской языковых картинах мира. Волгоград, 2006. 28 с.
26. Приходько В. К. Выразительные средства языка. Москва: Академия, 2008. 256 с.
27. Розенталь, Д. Э. Секреты стилистики. Москва: Рольф, 2001. 208 с.
28. Санников В. З. Каламбур как семантический феномен // Вопросы языкознания. Москва, 1995. №3. С. 60.
29. Соколова Н.Л. Цифровая культура или культура в цифровую эпоху: международный журнал исследования культуры. Санкт-Петербург, 2012. № 3(8). С. 7.
30. Тархова В.А. Хрестоматия по лексикологии французского языка (на франц. языке). Москва: Просвещение, 1972. 240 с.
31. Чепелова Т. П. О некоторых способах словообразования и заимствованиях в названиях французских газет II половины XIX века // Молодой ученый. Москва, 2009. № 5(5). С. 116-119.
32. Эрстлинг Л.В. Телескопные слова во французском языке // Вестник ПСТГУ. Москва: Филология, 2010. № 4(22). С.132-142.
33. Ярцева В. Н. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Советская энциклопедия, 1990. 685 с.
34. Merle, P. Argot, verlan et tchatches. Toulouse: Les Essentiels Milan, 1997. 64 p.
35. Окапи. Le vrai journal des 11 – 15 ans. Paris: Bayard, 2015. № 1505. 35 p.
36. Les sites de l'argot d'hier et d'aujourd'hui. URL: <http://argot.abaabaa.com/argotiers> (дата звернення: 17.02.2020).
37. L'Obs. Paris, 2014-2015. № 2594.
38. Robert G. Le nouveau Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française. Paris: Dictionnaires le Robert, 2004.

39. Terrafemina 10 trucs qu'on adore chanter en yaourt, parce qu'on ne connaît pas les paroles. URL: <https://www.terrafemina.com/article> (дата звернення: 16.04.2020).

40. Wikipédia, projet d'encyclopédie librement réutilisable [электронный энциклопедический словарь]. URL: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Verlan> (дата обращения: 05.02.2020).

41. Yaourt. URL: <https://desencyclopedie.org/wiki/Yaourt> (дата звернення: 17.03.2020).

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад мови кодування «Yaourt»

Додаток Б

Обкладинка французького журналу «LCF»

Langue & culture française

lcf

Le magazine des francophiles francophones

№17 - MAI 2013 - www.lcf-magazine.fr

Société
TOURISME
Rendez-vous à
Cannes
HISTOIRE
France - USA
SOCIÉTÉ
VIVRE EN FRANCE
Se loger
en vacances

Langue
LITTÉRATURE
ARTHUR RIMBAUD
Le dormeur du val
Sensation
FRANCOPHONIE
Yanvalou pour Charlie
de LYONNEL TROUILLOT
ÉLOQUENCE

Culture
ARTS - LIVRE
CINEMA
Des hommes sans loi
Le grand soir
MUSIQUE
Le nouvel album de
SAULE

Gastronomie
CUISINE
La recette des
sablés au citron
et à l'huile d'olive

Nouvelle rubrique
Chanel
L'histoire d'une marque

Додаток В

Сторінка з журналу з використанням різнопланової лексики «Окарі»

VOYAGE

Chaque année, dès qu'arrivent les beaux jours, de nombreux randonneurs partent à la découverte des paysages de France en empruntant les fameux «GR» (chemin de Grande Randonnée). Ces sentiers balisés sillonnent le pays sur plus de 60000 kilomètres et donnent l'occasion au marcheur de découvrir de magnifiques points de vue souvent inaccessibles en voiture. Le GR34, que nous vous proposons de découvrir, longe la totalité du littoral breton. Il fait partie des dix plus beaux GR de France.

Le GR34 suit l'ancien sentier des douaniers créé à la fin du XVIIIe siècle. À cette époque, le prix du sel étant moins élevé en Bretagne, il attise la convoitise de nombreux contrebandiers venus d'Angleterre. Afin de

lutter contre le trafic illégal de cet «or blanc», des douaniers armés arpentent la côte en prenant ces sentiers. Tombés en désuétude au début du XXe siècle, puis réhabilités dans les années 1960, ils sont accessibles sur la totalité de leur longueur depuis 2008. Seuls quelques randonneurs ayant du temps et du courage parcourent les 1700 kilomètres du GR34. La plupart des promeneurs se contentent d'une balade de quelques jours, voire quelques heures, à la découverte de cette mystérieuse Bretagne dont les noms de lieux rappellent le temps où l'on parlait surtout breton dans la région: Ploumanac'h, Kerpenhir, Telgruc, Larvéoc, Porspoder... Mais le dépaysement va bien au-delà de cette toponymie ancestrale.

La côte bretonne offre une succession de paysages sauvages: caps rocheux, plages de sable fin, presque îles... Le patrimoine historique est aussi au

rendez-vous, avec ses petits ports de pêche, abbayes, phares, églises, manoirs et châteaux qui jalonnent le parcours. Quant aux alignements de pierres géantes – ou mégalithes –, ils témoignent de rites religieux de l'époque néolithique qui ne nous ont pas encore révélé tous leurs secrets. Enfin, la Bretagne est une terre de contes et de légendes qui donnent une note supplémentaire d'étrangeté à l'excursion. Le GR34 serpente sur les quatre départements de la Bretagne, mais la portion en Ille-et-Vilaine étant assez courte, nous l'avons rattachée aux Côtes-d'Armor. Nous commencerons ce tour de Bretagne par là. Le Finistère et le Morbihan constituent les deux dernières étapes.

Le phare de Ploumanac'h, sur la Côte de granit rose

le mont	der Berg
la merveille [mœvɛʁʒ]	das Wunder
le randonneur	der Wanderer
emprunter [ɑ̃pʁɑ̃dɛ]	gehen, benutzen
le sentier [sɑ̃tje]	der Weg
balisé,e [balizɛ]	markiert
sillonner [sijɔnɛ]	durchziehen
le littoral	die Küste
le douanier [dwanʒjɛ]	der Zöllner
attiser [atizɛ]	schüren; hier: wecken
la convoitise	die Begierde
le contrebandier	der Schmuggler
lutter contre	bekämpfen
le trafic illégal	der Schmuggel
arpenter	durchkämmen
tomber en désuétude [dœzɛtyd]	hier: in Vergessenheit geraten
réhabilité,e	neu angelegt
parcourir	zurücklegen
voire	um nicht zu sagen
le dépaysement	die Fremdheit
la toponymie [topɔnimi]	die Ortsnamenkunde
ancestrale [ɑ̃sɛtrɑl]	althergebracht
la succession [sɥksɛsjɔ̃]	die Abfolge
le cap	die Landspitze
rocheux,se	felsig
la presqu'île [pʁɛskil]	die Halbinsel
le patrimoine	das Erbe
être au rendez-vous	zur Stelle sein
le phare	der Leuchtturm
le manoir	das Gutshaus
jalonner [ʒalɔnɛ]	säumen
quant à [kɑ̃tɑ] ...	was ... betrifft
l'alignement [alɑ̃ʒɑ̃mɑ̃] (m)	die Aneinanderreihung
le conte	das Märchen
serpenter [sɛʁpɑ̃tɛ]	sich schlängeln

Les affaires étrangères selon Bertrand Tavernier

Cinéma

Ce mois-ci, LCFE a décidé de vous faire voyager au cœur des institutions françaises.    cette occasion, nous vous proposons de découvrir le ministère en charge de mettre en œuvre la politique extérieure de la France et d'assurer ses relations avec l'Union européenne : le Ministère des affaires étrangères et du développement international.

Plus communément appelé le « Quai d'Orsay » du fait de sa localisation au 37, quai d'Orsay dans le VII   arrondissement de Paris, ce ministère très actif a inspiré un grand nombre d'œuvres dont *Quai d'Orsay*, le film de Bertrand Tavernier que nous allons prendre plaisir à vous faire découvrir.

Grand,   lanc  ¹,   loquent² et plein de panache³, Alexandre Tailleur de Worms a été nommé Ministre des affaires étrangères. Grand orateur⁴ au charisme sans pareil, le ministre est partout, des bureaux scintillants du Quai d'Orsay aux tribunes des Na-

tions Unies    New York, en passant par les zones de tension de l'Oubanga (  tat fictif⁵ crée par l'auteur), pays d'Afrique où la communauté française est menacée. Calmer les conflits, pourfendre⁶ les gouvernements corrompus⁷ et les chefs d'état cupid  s⁸, telle est sa routine quotidienne. Pour l'aider dans sa mission, un grand nombre de secrétaires et d'assistants gravitent⁹ autour de lui, remettant rapports et études sur des situations plus complexes les unes que les autres. Arthur Vlamincek est l'un de ces satellites ; jeune universitaire, il obtient un poste au Quai d'Orsay et doit écrire les discours du ministre. Chose facile pour ce brillant et jeune th  sard¹⁰, penserions-nous. Et bien détrompez-vous¹¹, car le jeune homme juste arrivé au sein du ministère va devoir apprendre à composer avec le directeur de cabinet et le grand nombre de conseillers qui fourmillent¹² autour du ministre. Tous plus ambitieux les uns que les autres, il va falloir    Arthur beaucoup de sang-froid pour affronter les coups bas et la dose de stress que lui imposent sa nouvelle fonction. Très vite, le jeune homme qui pensait avoir le destin du monde au bout de sa plume se retrouve menacé et ralenti par l'inertie¹³ des technocrates¹⁴.